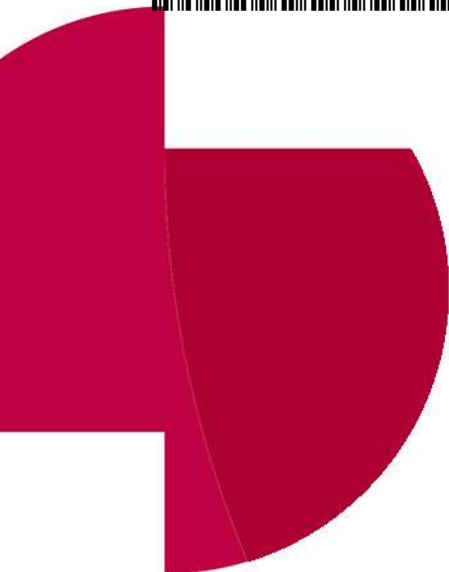

022.001744

Bestuursrapportage

juli, augustus 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programma 1: Sociaal	4
3	Programma 2: Ruimte	7
4	Programma 3: Bestuur.....	10
5	Overzichten.....	12
6	Mutaties reserves	13
7	Paragrafen	14
7.1	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.....	14
7.2	Paragraaf Grondbeleid	15
8	Ontwikkelmachine en overige projecten	16
8.1	Ontwikkelmachine.....	16
8.2	Financieel overzicht Ontwikkelfonds.....	20
8.3	Overige majeure projecten.....	21
9	Financiële mutaties.....	23
9.1	Voorgestelde (mutaties in) kredieten	23
9.2	Voorgestelde begrotingswijzigingen	24
10	Ombuigingsmonitor.....	27

1 Inleiding

Aanbieding bestuursrapportage

Bijgaand ontvangt u de Bestuursrapportage juli, augustus 2022.

- In deze berap rapporteren we over afwijkingen bij speerpunten en projecten. De speerpunten zijn afkomstig vanuit de Programmabegroting 2022. Daar waar er nieuwe zaken zijn die interessant zijn voor de raad, worden deze ook gemeld. Nieuwe teksten bij speerpunten en projecten zijn in **groene tekst** aangegeven.
- Bij programma Bestuur geven we een geactualiseerd overzicht van de stand van de externe inhuur en een tussenstand van de onrechtmatigheden aanbestedingen 2022. Hierbij geven we ook een overzicht van de genomen maatregelen om onrechtmatige aanbestedingen te beperken.
- We rapporteren over de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen en Grondbeleid. In de paragraaf Grondbeleid geven we een financiële verwachting tot eind 2022 van de grondexploitaties.
- Deze bestuursrapportage bevat twee mutatie in kredieten en acht begrotingswijzigingen. In totaal geven de begrotingswijzigingen een voordeel van € 5.464.000, wat vooral komt door de Meicirculaire 2022.
- In de ombuigingsmonitor kunnen we melden dat de taakstellingen van de verkoop van strategische gebouwen en van de verkoop van snippergroen over 2022 gerealiseerd zijn.

Leeswijzer afwijkingen

We rapporteren steeds op drie onderdelen. Hierbij gebruiken we de volgende icoontjes:

Voor Inhoud: 	Voor Financiën: 	Voor Planning:
--	---	--

Per onderdeel kennen we een kleur toe. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Alles ligt op schema. 	Er dreigen afwijkingen. 	Er zijn afwijkingen.
---	---	--

Mutaties t.o.v. de vorige rapportage markeren we met een Δ (verbetering) of een ∇ (verslechtering). Bij Financiën is de rapportage van de afwijking ten opzichte van de begroting. Tekstuele mutaties in de programma's en bij de projectrapportage geven we weer in groene kleur.

Prognose resultaat

			(bedragen x € 1.000)
Totaal saldo baten en lasten			
Programma	Stand begroting	Verwachting einde jaar	Verwachte afwijkingen
Programma 1 – Sociaal	-124.777	-128.956	-4.178
Programma 2 – Ruimte	-32.441	-32.409	32
Programma 3 – Bestuur	-14.643	-14.698	-56
Overzichten	171.175	181.390	10.215
Mutaties reserves	828	280	-548
Totaal saldo baten en lasten	142	5.606	5.464

In de Programmabegroting 2022 is voor 2022 een nadelig saldo begroot van € 2.202.000. Het separate voorstel over de Decemercirculaire 2021 (behandeld in de raad van 3 maart 2022) gaf een voordeel over 2022 van € 80.000. De eerdere bestuursrapportages over 2022 hadden een voordelig effect van € 142.000 op het begrote saldo. Deze bestuursrapportage geeft een voordeel van € 5.464.000.

Het begrote saldo verandert daardoor in € 3.485.000 voordelig.

2 Programma 1: Sociaal

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Versterken van de Integrale Kindaanpak			
	<p><u>Toelichting:</u> De Integrale Kindaanpak (IKA) vraagt om doorontwikkeling van visie, afspraken over financiën en randvoorwaarden. Dit doen we in nauwe samenwerking met diverse partijen. De IKA-aanjager biedt concrete procesbegeleiding aan locaties in de gemeente. We verwachten hiermee een toename van het aantal IKA's en een doorontwikkeling van de bestaande IKA's. We zijn bezig met het ontwerpen van een financiële regeling rond IKA. Deze regeling wordt eind 2022 of begin 2023 vastgesteld. De planning is mede afhankelijk van het verloop van het proces met onze externe partners.</p>			
2.	Nieuwe visie ontwikkelen op sport en bewegen in de openbare ruimte en ontwikkeling nieuw sportbeleid			
	<p><u>Toelichting:</u> Het proces om te komen tot een nieuw gezamenlijk cultuur- en sportbeleid is in januari gestart met een evaluatie en nulmeting. De ambtelijke evaluatie heeft plaatsgevonden.</p> <p>De planning van het op te leveren sportbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota sport te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland.</p>			
3.	Uitvoering geven aan de nieuwe gezondheidsnota 2022-2026			
	<p><u>Toelichting:</u> De nota Gezondheid bestaat uit vier onderdelen: 1. gezondheid in de fysieke en sociale omgeving, 2. gezondheidsachterstanden verkleinen 3. gelukkige en gezonde jongeren, 4. vitaal oud worden.</p> <p>Ad. 1: In onze gemeente is gezondheid een vast en belangrijk onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. In onze omgevingsvisie is 'gezondheid' de belangrijkste indicator.</p> <p>Ad 2 en 3: er wordt uitvoering gegeven aan programma's zoals beschreven in de nota. Een groot aantal van deze programma's loopt door vanuit de vorige gezondheidsnota en het landelijk regeerakkoord; zoals Kansrijke Start en Cool Súdwest. Deze worden in de komende periode doorontwikkeld. Dit doen wij lokaal samen met onze ketenpartners. Op landelijk niveau werken we samen met kennisinstututen die een directe samenwerking met het ministerie van VWS hebben.</p> <p>Ad. 4: 'vitaal oud worden' wordt in het volgende speerpunt gerapporteerd.</p>			
4.	Extra inzet op gezond oud worden en uitvoering van het meerjarige preventieakkoord			
	<p><u>Toelichting:</u> Het programma 'gezond ouder worden' richt zich op twee onderdelen. 1. Het ontwikkelen en uitvoeren van interventies en activiteiten, 2. Het bouwen van een alliantie en netwerk. Bij Sociaal Collectief is een projectleider aangesteld voor de uitvoering van dit programma. Sosjaal en Sun is als project afgerond en wordt geborgd in Gezond Ouder worden. De groep enthousiaste vrijwilligers zet onder deskundige begeleiding van Sociaal Collectief de preventieve huisbezoeken onder 75-plussers voort.</p> <p>Meerjarige preventieakkoord: In het lokale preventieakkoord benoemen we vijf basisvoorwaarden voor een gezond en gelukkig leven. Er is sprake van samenhang tussen deze voorwaarden. In de diverse aanpakken binnen het sociaal domein laten we de basisvoorwaarden</p>			

Nr.	Speerpunt			
	zoveel mogelijk terugkomen en onderzoeken we wat inwoners nodig hebben om dit te versterken en wat er in de context nodig is. Onderdeel van het lokale preventieakkoord is samenwerking met de NHL in de vorm van Atelier Sociaal Domein. Najaar 2022 werken deze studenten aan een vraagstuk rondom gezond ouder worden in Nijland (eo).			
5.	Opstellen en uitvoeren provinciale samenwerkingsagenda			
	<u>Toelichting:</u> De provinciale samenwerkingsagenda Sociaal-Medisch is vastgesteld door alle Friese colleges en De Friesland / Zilveren Kruis. Raad is geïnformeerd via actieve info. Er is gestart met de thema's Welzijn op Recept, Dementie, Overgang 18-/18+, Vroegsignalering GGZ. Er zijn bestuurlijke ambassadeurs per thema, wethouder Poelman is ambassadeur voor thema GGZ.			
6.	Toekomstbestendige ontmoetingsplaatsen			
	<u>Toelichting:</u> Het proces om te komen tot nieuw meerjarig beleid voor ontmoetingsruimten is in volle gang. De werksessies met de besturen hebben plaatsgevonden. Het nieuwe beleid wordt eind dit jaar vastgesteld.			
7.	Opstellen nieuw cultuurbeleid			
	<u>Toelichting:</u> De planning van het op te leveren cultuurbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota cultuur te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland.			
8.	Uitvoering geven aan "Súdwest-Werkt werkt door"			
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
9.	Ontwikkeling van het Werkleerbedrijf			
	<u>Toelichting:</u> De brede verkenning waarin de businesscase wordt getoetst aan de visie op het sociaal domein is uitgevoerd. De rapportage wordt op dit moment opgesteld. Besluitvorming over de wijze waarop SWF participeert in het werkleerbedrijf zal in 2022 zijn beslag krijgen. De in 2021 uitgevoerde raadsenquête geeft aanbevelingen ter verbetering van de governance en financiële sturing. Deze aanbevelingen worden in de besluitvorming meegenomen. Bij de vorige Berap is gemeld dat de brede verkenning was uitgevoerd. Nu het nieuwe coalitieakkoord geldt, zal ook de brede verkenning daarop worden aangepast. Daarin worden ook de aanbevelingen uit de in 2021 uitgevoerde raadsenquête ter verbetering van de governance en financiële sturing opnieuw bekeken. De nieuwe brede verkenning zal in een informerende bijeenkomst op 12 oktober worden toegelicht aan de commissie BM. Ook andere raadsleden kunnen daaraan deelnemen.			

Overige zaken (going concern)

CHC De Tiid, Bolsward

Nu CHC De Tiid operationeel is, verschuift de aandacht naar de exploitatiefase. Stichting HCW kent een moeilijke opstart onder meer door corona. We hebben de Stichting verzocht om de financiële gegevens van de structurele exploitatie en de meerjarenbegroting te overleggen.

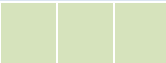
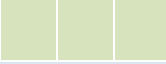
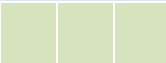
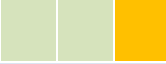
De Klameare, Workum

Het bestuur van Stichting Gemeenschapshuis Workum de Klameare heeft het voornemen de deuren van het kultuerhús per 1 augustus 2022 te sluiten, zichzelf op te heffen en de sleutel bij de gemeente in te leveren, met drie maanden opgeschort, tot 1 november 2022. Dit na het besluit van het college om de gemeenteraad voor genoemde datum een voorstel te zullen doen over de mogelijkheden voor het bouwen van een nieuwe Klameare op de locatie van de huidige basisschool De Pipegaal.

3 Programma 2: Ruimte

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Opstellen van een sociaal economisch actieplan			
	<p><u>Toelichting:</u> Zoveel mogelijk van onze inwoners moeten kunnen werken. Een sterke economie is daarom cruciaal. De effecten van corona op de economie zijn zeer uiteenlopend en zullen in sommige sectoren nog lang merkbaar zijn. Herstel op korte termijn is zeker nodig maar we willen vooral ook niet de blik op de langere termijn verliezen. Immers de onderliggende uitdagingen die we in het Noorden hebben zijn er nog steeds en vragen om actie en focus. We gaan met en onze partners in bedrijfsleven, samenleving en onderwijs een nieuw sociaal economisch actieplan opstellen met de centrale vraag hoe we onze economie toekomstbestendiger en circulaarder kunnen maken, aansluitend op de mondiale transitie en randvoorwaarden zoals die onder meer in de RIS III strategie zijn benoemd. In de visie krijgt nadrukkelijk ook de vitaliteit van onze binnensteden een plek. Deze visie zal dan ook de basis zijn voor onze acties en inzet op economisch gebied in de bredere netwerken en in de gebiedsgerichte, integrale aanpak.</p> <p>Het actieplan zal uiterlijk eerste kwartaal 2023 worden vastgesteld. In 2022 wordt het plan uitgewerkt en besproken met de stakeholders.</p>			
2.	Maken van nieuwe afspraken over bedrijventerreinen			
	<p><u>Toelichting:</u> Bedrijven in onze gemeente moeten een goede plek hebben om te kunnen ondernemen. De Hemmen III wordt gerealiseerd, maar we zien dat in de rest van de gemeente weinig tot geen ruimte is voor de vestiging of verplaatsing van bedrijven. Ook in andere, kleinere kernen moet daarom ruimte worden geboden voor meer lokale vraag zoals in kernen als Bolsward en Makkum. We maken in het eerste kwartaal 2022 met de provincie en de gemeente Fryske Marren nieuwe (globale) afspraken voor de periode tot en met 2030 en zetten in op meer uitbreidingsmogelijkheden in diverse kernen.</p> <p>College is akkoord. Met een brief zijn de conceptafspraken nu aangeboden aan GS met de vraag om hiermee in te stemmen.</p>			
3.	Werken aan een gastvrijer Súdwest-Fryslân > nieuw toeristisch beleid opstellen			
	<p><u>Toelichting:</u> In december wordt vanuit het Programma Werk en Ondernemen een informatieve bijeenkomst met de raad georganiseerd (middels een bedrijfsbezoek) over de mogelijke zeven pijlers van het Economisch Actieprogramma. De Gastvrijheidseconomie is één van deze pijlers en zal in deze sessie aan bod komen. We willen de raad vooraf het position paper als actieve info toesturen, tezamen met het startdocument dat de route richting de gezamenlijke visie beschrijft. Het raadsvoorstel ter vaststelling van de visie op gastvrijheidseconomie verwachten we in maart 2023.</p>			
4.	Klimaatagenda > uitvoeren agenda 2022 en opstellen agenda 2023			
	<p><u>Toelichting:</u> Uitvoering RREW Voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen is een subsidieaanvraag gedaan van € 430.000 bij het Rijk om deze keer de huurders tegemoet te komen. De RREW regeling ging in oktober 2021 van start en loopt tot 31-12-2022. Op moment van schrijven hebben 2319 huurders de subsidie aangevraagd. In Q3 en Q4 wordt deze subsidie nog extra onder de aandacht gebracht.</p>			

Nr.	Speerpunt	
	<p>Uitvoeren Isolatie- of zonnepanelenactie Er liep een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen tot 01-08-2022. Er hebben ruim 1500 inwoners een offerte opgevraagd. Begin vierde kwartaal volgt een isolatieactie. Er wordt uitgezocht hoe aan te haken op de nationale isolatiecampagne van het Rijk.</p> <p>Uitvoeren Pilot energiecoaches Op dit moment hebben wij een betaalde energiecoach in dienst. De energiecoach is sinds november 2021 actief binnen onze gemeente. Op moment van schrijven zijn er 132 woningeigenaren bezocht en 73 inwoners met een huurwoning. Er zijn verschillende samenwerkingen gestart met woningcorporaties. Daarnaast zijn er 27 vrijwillige energiecoaches opgeleid. Deze coaches zijn vaak actief via een energie coöperatie, dorpsbelang of wijkvereniging. Deze coaches zijn er voor iedereen met een koop- of huurwoning. De coaches bezoeken vaak mensen via eigen kennissenkring en in eigen dorp. Stichting Sneek Duurzaam heeft elke donderdagochtend in de bibliotheek van Sneek een inloopsprekuren en elke maand energiecafé in wijkgebouw De Spil te Tinga.</p>	
5.	Ontwikkelagenda: van ontwikkelagenda naar ontwikkelmachine	
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	
6.	Woningmarkt versnellen en opstellen Woon-zorgvisie	
	<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> In 2021 zijn nieuwe gemeentelijke grondexploitaties in ontwikkeling genomen. Er is een aantal plannen op gemeentelijke locaties in voorbereiding die in 2022 ter besluitvorming worden voorgelegd. In 2022 volgen ook nieuwe woningbouwontwikkelingen van derden waar momenteel gesprekken over worden gevoerd De gemeente is met een aantal kernen in gesprek over de mogelijkheden van woningbouw. Dit proces wordt actief door de gemeente gefaciliteerd <p>In 2021 is gestart met visievorming Wonen & Zorg. Dit krijgt vorm in een Omgevingsprogramma Wonen & Zorg. Dit doen we samen met woningcorporaties, zorginstellingen het zorgkantoor, Wmo-raad en de huurdersverenigingen. Het Omgevingsprogramma is in concept besproken met al deze partners. Het Omgevingsprogramma wordt dit jaar vastgesteld. De gemeenteraad zal hierbij opiniërend worden betrokken.</p>	
7.	Vitaal landschap: experimenteergemeente	
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	
8.	Implementatie Omgevingswet	
	<p><u>Toelichting:</u> De geplande implementatiedatum van 1-1-2023 is ter discussie. De Eerste Kamer heeft haar debat hierover uitgesteld. Twee kernpunten: financiële gevolgen en DSO (dat nog lang net gereed is).</p>	

Overige zaken (going concern)

Hogere energieprijzen

Per 11 oktober 2022 moesten we van het Rijk van het Gazpromcontract af. Dit is inmiddels opgeschort tot in ieder geval 1 januari 2023. De Europese Commissie moet zo snel mogelijk een besluit nemen over al dan niet toepassen van de sanctiemaatregel op SEFE GmbH (vm. Gazprom). Voor 2023 is nu 50% van het contract reeds ingekocht met een licht hoger tarief dan 2022. Restant moet nog worden ingekocht. De gasrekening wordt in 2023 dus al hoger dan in 2022. Na afloop van het contract zal dan ingekocht moeten worden tegen het dan actuele markttarief. De gasrekening kan vanaf dat moment fors hoger zijn dan de afgelopen jaren.

Het besluit in de Algemene ledenvergadering van het OVEF van 1 april jl. om een zelflevermodel voor gas op te zetten, komt met de hoge marktprijzen in een stroomversnelling. Met het opzetten van een zelflevermodel voor gas wordt onze onafhankelijkheid gewaarborgd en kan regionaal duurzaam geproduceerd gas worden gekocht (levertarief wordt bepaald op de wereldmarkt). Daarnaast heeft het college besloten voortvarend aan de slag te gaan met de vermindering van het gasgebruik bij het eigen vastgoed.

4 Programma 3: Bestuur

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Professionele organisatie			
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
2.	Vernieuwing lokale democratie			
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			

Overige zaken (going concern)

Inhuur personeel

Een belangrijk uitgangspunt voor het realiseren van onze opgaven is dat er middelen en mensen beschikbaar zijn. Door de toenemende complexiteit van onze opgaven en de krapte op de arbeidsmarkt zien we ook een toenemende druk op de kwalitatieve inzet van mensen. Het is een uitdaging om alles te realiseren met de huidige inzet c.q. formatie. Niet alleen bij de grote complexe opgaven maar zeker ook ten aanzien van onze dienstverlening in algemene zin. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het steeds lastiger om aan nieuw personeel te komen. Daarnaast kiezen veel vakspecialisten er tegenwoordig voor om juist op inhuurbasis te willen werken. Dit is iets waar alle gemeenten mee te maken hebben.

Als gevolg van de krapte in de arbeidsmarkt hebben we te maken met moeilijk vervulbare vacatures. Omdat het werk wel door moet gaan en de kwaliteit op orde moet blijven is werken op inhuurbasis een goed werkbaar oplossing. Hierdoor zijn de uitgaven aan inhuur ten opzichte van vorig jaar relatief behoorlijk hoger dan over de vergelijkbare periode in vorig jaar.

Op de volgende pagina treft u een overzicht aan van inhuur tot en met boekingsdatum 19 september 2022. **Ten opzichte van het vorige overzicht is de inhuur over de hele linie gestegen. Bij Ruimte komt dit mede door de seizoenskrachten.**

Het is net als in de vorige berap nog te vroeg om een redelijke inschatting te maken van hoe we uitkomen over geheel 2022. Dit komt met name door het seizoenswerk in de zomer wat jaarlijks wisselt, de extra inhuur m.b.t. specifieke klussen en voor ziekte/vervanging vast personeel.

Keten	Afdeling	Soort	Bedrag	
Bedrijfsvoeren	Bestuurszaken		52.866	
	Communicatie		202.329	
	DIA	DataFryslân	36.726	
			4.531	
	Facilitair		16.085	
	Financien		43.814	
	Human resource		17.617	
	I&A		166.068	
	Juridische- en Veiligheidszaken		206.051	
Totaal Bedrijfsvoeren			746.089	
Centraal	Directie		1.389	
	Griffie		33.066	
Totaal Centraal			34.455	
Klantencontacten	Belastingen		164.454	
	Burgerzaken		33.476	
	Dienstverlening		1.756	
	Dom Dienstverlening: ketenvoorzitter Klantcontacten		95.296	
	Klantcontactcentrum - KCC		245.197	
Totaal Klantencontacten			540.179	
Omgeving	Handhaving Publiek Domein		88.623	
	Omgeving - Ondersteuning en Advies		461.987	
	Omgeving - Ruimtelijke Ontwikkeling		529.146	
	Omgeving - Toezicht en Handhaving		152.967	
	Vergunningen		577.533	
Totaal Omgeving			1.810.257	
Ontwikkelen	Ontwikkelen		137.042	
Totaal Ontwikkelen			137.042	
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenskrachten	360.808	
		WSW Seizoenskrachten	116.445	
				42.865
	Schoon	Seizoenskrachten	152.194	
				72.462
	Vastgoed		19.805	
	Water	Seizoenskrachten bruggen en havens	768.505	
		WSW Seizoenskrachten	234.129	
				136.778
	Wegen			252.347
Totaal Openbare Ruimte			2.156.337	
Sociaal Domein	Administratie & Beheer SD		18.502	
	Beleid Sociaal Domein		705.073	
	Cultuur en sport		127.867	
	Dom Dienstverlening: ketenvoorzitter Sociaal Domein		232.036	
	GT Bolsward e.o		116.095	
	GT Buitengebied SWF		278.770	
	GT Sneek Noord		539.351	
	GT Sneek Zuid		259.201	
	Ondersteuning		770.508	
Vastgoed		189		
Totaal Sociaal Domein			3.047.592	
Totaal inhuur tot boekingsdatum 19-09-2022			8.471.951	
Af: Seizoenskrachten en DataFryslân	Afdeling	Soort		
Bedrijfsvoeren	DIA	DataFryslân	36.726	
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenskrachten	360.808	
		WSW Seizoenskrachten	116.445	
	Schoon	Seizoenskrachten	152.194	
		Seizoenskrachten bruggen en havens	768.505	
Water	WSW Seizoenskrachten	234.129		
Totaal seizoenkrachten en DataFryslân			1.668.807	
Totaal inhuur tot boekingsdatum 19-09-2022 excl. seizoenkrachten en DataFryslân			6.803.144	

Tussenstand onrechtmatigheden aanbestedingen 2022

In de vorige bestuursrapportage en in de actieve informatie van 12 juli 2022 is aangegeven dat voor het boekjaar 2022 voorlopig wordt verwacht dat er minimaal € 1,4 miljoen aan onrechtmatige inkoop wordt verwacht.

Dat is op basis van de huidige analyse van de inkoop en aanbestedingen in 2022 nog steeds de verwachting. In het accountantsverslag 2021 kwam een totale onrechtmatigheid van bijna € 3 miljoen naar voren. Een groot deel daarvan hadden betrekking op inhuurcontracten. Daarop zijn diverse maatregelen getroffen, zoals:

- aanscherping van de procedures rond inhuur, door koppeling van het In Door Uit-systeem aan het contractenregister. Daardoor worden waarborgen ingebouwd zodat de inhuur via cluster Inkoop heeft plaatsgevonden;
- gebruik maken en optimaliseren van het DAS-systeem, een Dynamisch aankoopstelsel (DAS) is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarbij onder andere relatief snel openbaar Europees extern personeel kan worden geworven;
- gesprekken tussen teammanagers en de consultants van teams Financiën, HR en de inkoopspecialisten.

Verder zijn nadere juridische alternatieve mogelijkheden voor inkoop en aanbestedingen uitgewerkt en zijn we in gesprek met specifieke leveranciers. Over bepaalde inkoop is ook overleg met Deloitte Accountants over de wijze waarop wij de rechtmatigheid kunnen waarborgen. Daarmee wordt verwacht dat het onrechtmatigheidsbedrag over 2022 lager zal zijn dan in 2021.

De inkoop als gevolg van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn echter wel een risico voor wat betreft Europese regelgeving. Er zijn inmiddels diverse voorbereidingen voor Europese aanbestedingstrajecten opgestart, op het vlak van beveiliging, catering en schoonmaak. Het is niet uit te sluiten dat bepaalde uitgaven, die al zijn gedaan in de eerste fase van deze crisisopvang, als onrechtmatig moeten worden beschouwd. Dit is met name gerelateerd aan de vraag hoe lang overeenkomsten - die onderhands op basis van dwingende spoed zijn afgesloten - mogen duren. Niet langer dan noodzakelijk, maar de regelgeving schrijft geen termijnen voor. Per overeenkomst zal waarschijnlijk moeten worden bepaald wat een redelijke looptijd is, hierbij alle omstandigheden in acht nemend.

5 Overzichten

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

6 Mutaties reserves

Verwachting verloop Algemene Reserve in 2022

In de tabel hieronder staat het verloop van de Algemene Reserve. De met een * gemarkeerde posten zijn nieuw ten opzichte van de vorige bestuursrapportage.

Ontwikkeling Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)	2022
Stand per 31/12/2021 volgens JR 2021	15.469
<u>Reeds genomen raadsbesluiten</u>	
Af: Bestemmingsreserve ontmoetingsplaatsen	-500 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022, verwerking in 2022)
Af: Begroot resultaat 2022 volgens PB2022 (incl. amendementen)	-2.202 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022)
Bij: Restant coronacompensatie 2020	1.064 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Regeling coronacompensatie 2022	-1.000 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Aanjaagsubsidie Sneekweek	-125 Raadsbesluit 03-02-2022
* Bij: Decembecirculaire 2021	80 Raadsbesluit 03-03-2022
* Af: Tijdelijke maatregelen N7	-375 Raadsbesluit 03-03-2022
Bij: Werkelijk resultaat 2021	11.721 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Voorgestelde resultaatbestemmingen 2021	-4.772 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Uitvoeren motie Simmer yn Súdwest	-50 Raadsbesluit 14-7-2022 (Berap jan, feb, maart 2022)
* Af: Beweegtoestellen Simon Havingaschool	-28 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Aankoop perceel Ferwoude	-100 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Uitvoeren motie Nationaal Modelspoor Museum	-135 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Bij: Resultaat Berap april, mei, juni 2022	142 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Nieuwe Stand	19.190
<u>Nog verwacht</u>	
Af: Voorstel Verduurzaming Dorpshuizen e.d.	-200 Laatste voorstel investeringsagenda
Bij: Nota reserves en voorzieningen	500 Verwacht (in 2022)
* Bij: Resultaat Berap juli, augustus 2022	5.464 Raadsvoorstel 29-09-2022 (Berap juli, augustus 2022)
Stand na verwacht	24.954
> Niveau weerstandsvermogen	8.300
Vrij besteedbaar	16.654

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

7 Paragrafen

Hieronder wordt gerapporteerd over de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen en Grondbeleid. Betreffende de overige paragrafen is er niets om over te rapporteren.

7.1 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Prijsstijgingen

Bij het onderhoud en vervangen van onze kapitaalgoederen hebben we al langere tijd te maken met prijsstijgingen. Dit geldt voor allerlei materialen (hout, asfalt, staal, beton, bakstenen, enz.), brandstof, gas & elektra en de loonsommen. De CBS-cijfers laten dat ook zien. Dat betekent dat er minder werk uitgevoerd kan worden dan vooraf is begroot.

De prijzen voor de brandstoffen zijn snel gestegen. De grootste stijging heeft plaatsgevonden vanaf de inval van Rusland in Oekraïne. De komende maanden blijven we de prijzen monitoren. Wellicht dat er met een paar maanden meer stabiliteit in de prijzen komen. Als we de huidige prijzen doortrekken naar het einde van het jaar dan steven we af op een tekort van €500.000.

Leverantieproblemen

Ook vertraagde leveranties gaan ervoor zorgen dat we geplande werken niet op tijd uit kunnen voeren. Hierbij valt te denken aan het vervangen van meerdere elektrische installaties in beweegbare bruggen. De planning was om dat werk voorafgaand aan het vaarseizoen van 2023 volledig uit te voeren, maar door leverantieproblemen wordt dat een jaar later. Ook het verkrijgen van bijvoorbeeld straatstenen is soms lastig.

Daarnaast worden we ook geconfronteerd met extreem lange levertijden van nieuwe voertuigen voor ons wagenpark, hierdoor kunnen hogere onderhoudskosten ontstaan omdat we bepaalde voertuigen niet kunnen vervangen. Tevens komen leveranciers, ondanks raamovereenkomsten vanuit aanbestedingen, met verzoeken voor een prijsstijging en/of levering van incomplete voertuigen/materiaal.

Voortgang inzet investeringsgeld kapitaalgoederen

Begin 2022 is door het college € 3 miljoen beschikbaar gesteld voor het renoveren en vervangen van diverse kapitaalgoederen (wegen en water). Dit is eerder door de gemeenteraad opgenomen in de programmabegroting van 2022-2025 (jaarlijks € 3 miljoen beschikbaar). Het vervangen van diverse verkeersbruggen loopt voorspoedig en het vervangen van de wegen De Finne in IJsbrechtum en Noorderlaan in Wons zijn vol in voorbereiding.

Tijdens de voorbereidingen van het vervangen van de walbeschoeiing in Parrega bleek dat een houten of kunststof damwand niet voldoende is. Het advies is om staal toe te passen, maar dat is vele malen duurder. Zodra de berekeningen definitief zijn, zal het werk gefaseerd (over meerdere jaren) uitgevoerd worden.

7.2 Paragraaf Grondbeleid

In deze paragraaf wordt een doorkijk gegeven van de financiële verwachtingen tot eind 2022 van de grondexploitaties (bouwgrond in exploitatie BIE). Waar relevant ook de verwachtingen op de ontwikkelgronden (materiële vaste activa MVA) en faciliterend grondbeleid (grondexploitaties van derden). De op 1 januari 2022 herziene grondexploitaties zijn het kader voor deze rapportage.

Grondexploitaties (BIE)

Opbrengsten Woningbouw

Deze grondexploitaties gaan voor 2022 uit van de verkoop van circa 7 woningbouwkavels, bij een geraamde grondopbrengst van € 0,6 miljoen. In het eerste halfjaar is er 1 woningbouwkavel verkocht, voor een totale opbrengst van € 0,1 miljoen. De verwachting is dat over heel 2022 twee kavels verkocht zijn. Dit is voornamelijk omdat de planning voor de Houkemar anders verloopt. De aantallen woningen gaan de komende jaar snel omhoog. Bestaande plannen zoals Boschplein en Waterstad kunnen dan gaan verkopen. Daarnaast zijn er veel plannen in de voorbereidende fase.

Opbrengsten Bedrijventerrein

Deze grondexploitaties gaan voor 2022 uit van de verkoop van 1,2 hectare bedrijventerrein, bij een geraamde grondopbrengst van € 2,0 miljoen. In het eerste halfjaar is er 0,5 hectare bedrijventerrein verkocht, voor een totale opbrengst van € 0,5 miljoen. De verwachting is dat de laatste 0,7 hectare (supermarkt Tinga) net in dit jaar verkocht wordt en anders begin volgend jaar. De belangstelling voor bedrijventerreinen is goed. Op dit moment is echter nauwelijks nog bedrijfsgrond beschikbaar. Het aanbod zal de komende jaren wel weer stijgen. Bestaande plannen in Sneek en Workum zijn in uitvoering. Daarnaast is er een aantal plannen in de voorbereidende fase.

Kosten

De gemaakte kosten voor woningbouw en bedrijventerreinen samen (€ 0,5 miljoen) blijven achter op de prognose (€ 1,8 miljoen). De oorzaak hiervan is niet dat de kosten lager uitvallen, maar een verschuiving naar achteren in de tijd. Eerder uitvoeren is financieel gezien beter, omdat de prijzen nu harder stijgen dan de rentekosten. Hier is echter niet altijd op te sturen. Door onvoorziene zaken vertraagt een planning of door krappe personeelsbezetting is soms niet meer werk weg te zetten.

Aanbeveling accountant

De aanbeveling is om de kostenramingen jaarlijks compleet opnieuw op te bouwen. Alle ramingen elk jaar helemaal opnieuw maken is echter te arbeidsintensief, voor de extra zekerheid die ermee geboden kan worden. Daarom wordt er nu elk jaar een deel van de minder intensieve plannen gekozen. Van deze plannen wordt de raming van de grond af weer opgebouwd. De lijst met plannen wordt op deze manier structureel doorlopen, zodat elke paar jaar alle kostenramingen grondig zijn herzien. De accountant heeft aangegeven dit als een goede oplossing te zien. Deze methode is ondertussen ook ingezet.

Samenvatting verwachtingen

Dit jaar staat in het kader van sterke inflatie. Dit zal effect hebben op het resultaat van de grondexploitaties. Zowel de werkelijke inflatie als de lange termijn zal omhoog gaan. De verwachting is dat dit een negatief effect zal hebben van € 0,8 tot 1,3 miljoen.

Verder zal een aantal verliesvoorzieningen vervallen omdat deze plannen worden afgesloten. Dit zal een positief effect hebben van ongeveer € 0,3 tot 0,8 miljoen.

We verwachten in 2022 een aantal grondverkoppen te kunnen doen waardoor er winst kan worden genomen. Het gaat dan per saldo om een verwachte winstneming van circa € 0,2 tot 0,5 miljoen. Bovenstaande is een inschatting van de toekomst. Er kunnen tot het eind van het jaar bijvoorbeeld ook nog project-specifieke tegenvallers komen. Of er treden onverwachte macro-economische effecten op.

Per saldo verwachten we op de jaarrekening 2021 een neutraal resultaat, met een afwijking van € 0,5 miljoen hoger of lager.

8 Ontwikkelmachine en overige projecten

Hieronder rapporteren wij over alle actieve projecten uit de Ontwikkelmachine (projecten waarvoor krediet beschikbaar is gesteld en die nog niet zijn afgerond). Daarnaast informeren wij over projecten uit de ontwikkelmachine die in vergaande voorbereiding zijn. Deze projecten worden (grotendeels) gefinancierd vanuit het Ontwikkelfonds.

Daarnaast rapporteren we over overige projecten die niet gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds. Standaard rapporteren we over majeure projecten waar de raad een realisatiekrediet voor beschikbaar heeft gesteld. Mochten er significante afwijkingen zijn bij overige projecten, dan rapporteren we ook daarover, zolang er sprake is van een afwijking.

8.1 Ontwikkelmachine

Nr.	Project			
	Bolsward: Bolsward-west (ontsluiting)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Als gevolg van de financiële overschrijding is de insteek van de provincie de geplande fietstunnel onder de Oude Rijksweg door te laten vervallen. Súdwest-Fryslân blijft uitgaan van een ongelijkvloerse kruising voor fietsers van en naar Exmorra en achterliggend gebied. We onderzoeken daarom samen met de provincie naar alternatieven. Over de totale omgeving spreken we samen met de provincie eind 2022 met Rijkswaterstaat en het ministerie (kruising A7 met N359).</p> <p>Het onderdeel aansluiting Exmorraweg op rotonde N359 is 'vooruit' gehaald voor realisatie. Benodigde grond is inmiddels in eigendom. De uitvoering (aanbesteding en realisatie) van de ontsluiting Exmorra wacht momenteel op de hiervoor genoemde onderzoeken naar een alternatief voor een ongelijkvloerse kruising voor fietsers. Dit kan namelijk extra ruimte vragen in dit gebied en zal mogelijk tot hogere aanlegkosten leiden. We gaan ervan uit dat hierover dit najaar meer duidelijk is. Een carpoolplek op deze locatie is van de baan.</p>			
	Bolsward: Binnenstad-Herinrichting			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De herstelwerkzaamheden starten 19 september voor wat betreft het deel voor De Tiid en enig herstel nabij het Broereplein. Het overige deel zal in 2023 worden hersteld. De raad is gevraagd middelen hiervoor beschikbaar te stellen. Na het maken van een aangepast ontwerp en bestellen van materialen kan ook dit deel worden uitgevoerd. Met de aangepaste ontwerpen en uitvoering worden de rapportages over de oorzaken in acht genomen. Bij het ontwerp van het overige deel wordt de werkgroep herinrichting binnenstad betrokken.</p>			
	Bolsward: Aquaduct Bolsward			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn inmiddels een technisch ontwerp, een begroting, een variantenstudie en een narratief met landschappelijke koppelkansen gereed. Deze worden gebruikt in het Bestuurlijk Overleg MIRT en verdere lobby. Deze worden dit najaar gestart.</p>			

Nr.	Project	
	Sneek: De Hemmen III	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bouwrijp maken Het terrein wordt op dit moment op hoogte gebracht, met als eerste de voorbelasting. Voor het komende broedseizoen zijn maatregelen nodig om vertraging van de werkzaamheden te voorkomen, die nu voorbereid worden. Voor de aangetroffen modderkruipers is waarschijnlijk een (voor ons en de kruiper) efficiënte oplossing gevonden. Het beestje krijgt een nieuw habitat binnen het plan. De al ontworpen sloot blijkt hier uitermate geschikt voor. Ook deze tegenvaller is daarmee goed opgevangen, in zowel kosten als tijd.</p> <p>Planning Voor eventuele vertraging door broedvogels en modderkruipers zijn er beheersmaatregelen genomen. De kritieke activiteiten in de planning zijn momenteel niet het bouwrijp maken, maar de verkeersontsluiting en de toevoer van elektriciteit. Voor beide activiteiten is er afhankelijkheid van andere partijen. De huidige planning is samengevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwrijp 2023 eind • Nutstoevoer kavels 2024 begin • Verkeersontsluiting 2025 begin • Uitgifte en bouw 2024 medio (indien tijdelijke ontsluiting) <p>Vanwege personeelstekorten bij adviesbureaus, en ook bij aannemers, én de lange(re) levertijden van materialen is er kans op vertragingen. Dit speelt breder bij ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Ontsluiting Het voorlopig ontwerp van de ontsluiting is goedgekeurd door Rijkswaterstaat, het definitief ontwerp wordt voorbereid voor toetsing. De tijdelijke ontsluiting voor de bouw wordt onderzocht. Ook deze partij bepaalt mede de voortgang.</p> <p>Toevoer nutsvoorzieningen Vanwege de overbelasting van het stroomnet is de toevoer van elektriciteit naar de bedrijfskavels niet op heel korte termijn te realiseren. Dit wordt bepaald door de voortgang van het project NULelie van netbeheerder Liander: rondom Sneek wordt de netinfrastructuur geherstructureerd, waaronder ook de aftakking naar De Hemmen III, voor middenspanningscapaciteit. Daarover zijn wij met Liander in gesprek net als doel op tijd (binnen de planning) tot een netwerkaansluiting te komen.</p>	
	Sneek: Stationsgebied	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	
	Sneek: IJlsterkade	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	
	Sneek: De Potten, visievorming	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het aanvullend participatietraject is gereed. Daarnaast zijn nog twee enquêtes uitgezet. De resultaten worden verwerkt in de gebiedsvisie. Na de ter inzagelegging voor inspraak wordt de concept-gebiedsvisie aan de gemeenteraad voorgelegd.</p>	

Nr.	Project	
	IJsselmeer opgave: Versterking Friese IJsselmeerkust (VFIJ)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u>	
	Beschikbaarheid zand	
	<p>Uitgangspunt voor de realisatie van de onderdelen Workum en de stranden is de beschikbaarheid van zand uit het IJsselmeer. Op verzoek van RWS is het op diepte brengen van de vaargeul door de provincie Fryslân i.v.m. verzilting tijdelijk stop gezet. RWS en provincie zijn in gesprek over de consequenties hiervan en zoeken naar alternatieven. Planning van uitvoering is afhankelijk van de beschikbaarheid van zand.</p>	
	<p>RWS is aan het onderzoeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn ten aanzien van verzilting. Onduidelijk is wanneer dit onderzoek gereed is en welke consequenties dit heeft voor de tijdige beschikbaarheid van het zand voor de zand gebonden deelprojecten.</p>	
	PFAS	
	<p>De eind vorig jaar door de Stuurgroep vastgestelde projectbeslissingen moeten door de provincie aan de minister worden voorgelegd voor het nemen van een projectbeslissing. Als risico is gesignaleerd dat er tijdens de voorbereiding verhoogde concentraties PFAS zijn aangetroffen. Omdat de eventuele gevolgen hiervan een dermate groot effect kan hebben op de wijze van uitwerking en de beheers aspecten tijd en geld is besloten om uit te zoeken hoe we met dit onderwerp om kunnen gaan binnen de juridische kaders en wat de eventuele gevolgen zijn.</p>	
	<p>Rijkswaterstaat, gemeente Sudwest-Fryslân (gedeelte Stoenckherne) en de gemeente De Fryske Marren (gedeelte Tacoziyl) zijn bevoegd gezag met betrekking tot het voorgenomen grondverzet. In afstemming met de bevoegde gezagen is een plan van aanpak opgesteld, zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd en is op basis van de resultaten een grondstromenplan opgesteld.</p>	
	<p>In dit grondstromenplan wordt een toelichting gegeven op de voorgenomen werkzaamheden, worden de verwachte vrijkomende en benodigde grondstromen beschreven en is een totale grondbalans opgenomen. In de projectgebieden Workumernoordwaard, Stoenckherne, Mokkebank en Tacoziyl zijn in de venige bovengrond verhoogde gehalten aan PFAS aanwezig. Met betrekking tot het voorgenomen grondverzet is per deelgebied sprake van een gesloten grondbalans. Binnen de kaders van het Besluit bodemkwaliteit en het Handelingskader PFAS is toepassing van vrijkomende grond/waterbodem binnen de projectgebieden mogelijk.</p>	
	<p>Het grondstromenplan is ambtelijk akkoord bevonden door de bevoegde gezagen. (RWS, Fumo, gemeente SWF en gemeente DFM). De formele schriftelijke bevestiging moet nog afgerond worden. Na formele afhandeling kunnen de projectbeslissing ter goedkeuring ondertekening naar de minister verzonden worden.</p>	
	Stijging Bouwkosten	
	<i>Conform vastgelegde afspraken;</i>	
	<p>Het financieel beschikbaar gestelde bedrag is kaderstellend (een gelimiteerd maximum). Als er financiële issues optreden, zullen deze opgelost moeten worden middels de post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende zijn, dan zal dit ten koste gaan van een deel van de scope. Zijn de gevolgen zodanig dat doelstellingen van het project en scope niet meer haalbaar zijn, dan zal geëscaleerd worden naar de stuurgroep.</p>	
	<p>Zoals eerder gesignaleerd heeft de markt te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door; krapte op de arbeidsmarkt, tekort aan bouwstoffen, stijgende prijzen, brandstoffen en inflatie. Dat we te maken krijgen met de ze stijging is zeker. Hoeveel dit zal zijn is nog onzeker.</p>	

De komende periode wordt nader onderzocht in welke mate de verwachting is dat dit zal optreden voor het programma van het versterken Friese IJsselmeerkust en hoe we hiermee om zouden kunnen gaan.

Specifiek aan welke knoppen van de scope kan gedraaid worden om binnen de financiële kaders te blijven, waarbij nog voldaan kan worden aan de vastgestelde doelstellingen (ondergrens).

Denkrichtingen voor eventuele oplossingen hierbij zijn

- Eventueel bijstellen van de scope van een maatregelpakket.
 - Prioriteren in de maatregelpakketten
 - Onderzoeken of er extra financiële middelen beschikbaar gesteld kunnen worden
- Bijvoorbeeld IBOI of PAGW. Vanuit het rijk is aangegeven dat we kunnen rekenen op een IBOI van € 620.000 voor 2022.

IJsselmeer opgave: Ontsluiting Stavoren

Toelichting op de afwijking:

De voorbereidingen zijn gereed en de aanbesteding kan juli / augustus 2022 gestart worden. De doorlooptijd van de realisatie zal ca. 2 jaar bedragen.

Risico Stijging bouwkosten

De markt heeft te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door;

- Krapte op de arbeidsmarkt
- Tekort aan bouwstoffen
- Stijgende prijzen brandstoffen
- Inflatie

De aanbesteding is gestart onder voorbehoud voldoende financiële middelen. Indien na de aanbesteding blijkt dat het budget niet toereikend is zal door middel van een raadsvoorstel aanvullend krediet worden aangevraagd. **28 september zijn de inschrijvingen bekend.**

IJsselmeer opgave: Atlantikwall in het waddengebied

Toelichting op de afwijking:

Op Kornwerderzand is er sprake van een situatie, waarbij projecten en processen samen komen zoals o.a. de versterking van de afsluitdijk, de vismigratierivier, de bruggen, de verbreding van de sluis en het totale beleefconcept Kornwerderzand. Het kunnen uitvoeren van het laatste onderdeel van het project de Atlantikwall in het Waddengebied kan opgepakt worden als de versterking van de afsluitdijk in dit gebied gereed is.

Door de vertraging is een aantal jaren langer organisatorische capaciteit benodigd. Naar 7Y HNN verwachting zullen de financiële gevolgen relatief beperkt zijn.

IJsselmeer opgave: Sluis, Waddenfonds beleef Kornwerderzand

Toelichting op de afwijking:

Waddenfonds Beleef Kornwerderzand

De gemeente heeft verantwoordelijkheid voor de beschikking van het Waddenfonds beleef Kornwerderzand door middel van een machtiging overgedragen aan de provincie Fryslân.

IJsselmeer opgave: De Nieuwe Afsluitdijk

Toelichting op de afwijking:

De werkzaamheden aan de afsluitdijk hebben 3 jaar vertraging opgelopen en zullen naar verwachting 2025 gereed zijn. Dit heeft met name te maken met de vertraging op het onderdeel spuisluisen bij Den Oever. In maart 2021 is dit via diverse kanalen in de media gebracht.

	De gemeente is partner in het project De Nieuwe Afsluitdijk. Tijdens de stuurgroep vergaderingen worden wij op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de voortgang van de werkzaamheden van De Nieuwe Afsluitdijk. De gemeente SWF is lid van deze stuurgroep.			
	IJsselmeer opgave: Museum Hindeloopen			
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
	Út de Mienskip: Subsidieregeling bovenlokale initiatieven			
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			

8.2 Financieel overzicht Ontwikkelfonds

<i>Te activeren middelen tot en met 2022</i>	
Stand tot en met 1 januari 2022	€ 12.300.000
Toevoegingen	€ 2.000.000
Afgeronde projecten	€ 0
Lopende projecten	€ 8.081.000
In besluitvormingstraject	€ 2.010.000
Gelabelde middelen	€ 2.038.575
Nog beschikbaar in 2022	€ 2.170.425
<i>Incidentele middelen tot en met 2022</i>	
Stand tot en met 1 januari 2022	€ 5.000.000
Toevoegingen	€ 1.000.000
Afgeronde projecten	€ 1.744.000
Lopende projecten	€ 3.087.762
In besluitvormingstraject	€ 250.000
Gelabelde middelen	€ 250.000
Nog beschikbaar in 2022	€ 668.238

8.3 Overige majeure projecten

Nr.	Project	
	Huisvesting Buitendienst	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Voor de zomerperiode 2021 en in de opiniërende bijeenkomst van 6 oktober 2021 met de raad(scommissie BF) is de raad geïnformeerd dat het uitwerken van het ontwerp huisvesting buitendienst tegen ruimtelijke knelpunten aanloopt. Het volledige programma kan niet logisch en toekomstgericht ingepast worden binnen de huidige ruimtelijke kaders. Er is een aantal scenario's opgesteld om de ruimtelijke beperkingen en knelpunten (op- en rond de gestelde kaders) te kunnen oplossen (zie ook https://vimeo.com/615906225/c765299a8f). Het scenario (4) waarbij de huisvesting op het gehele terrein Exmorraweg Bolsward plaatsvindt, heeft de voorkeur van de commissie en dit is als uitgangspunt genomen voor het aanpassen van het ontwerp.</p> <p>De planning was in de raadsvergadering in februari te komen tot verdere besluitvorming. Het kost meer tijd dan verwacht om tot een goede uitwerking te komen, de kosten goed inzichtelijk te maken en het voorgestelde scenario 4 op dezelfde grondslag te vergelijken met het opwaarderen van de huidige situatie (scenario 1). Belangrijk uitgangspunt hierbij is kostenbenadering op basis van Total Costs of Ownership (TCO). Met TCO worden ook toekomstige kosten in beeld gebracht. Dit is nieuw en vraagt een ander proces dan we tot nu toe gewend zijn. Het college heeft daarom besloten om de besluitvorming op een later moment aan de raad voor te leggen.</p> <p>In eerdere bestuursrapportages maakten we al melding van de extreem hoge kostprijs stijgingen op bouwmaterialen en grondstoffen. Ook dit project heeft daar mee te maken. Daarnaast leidt nadere detaillering en uitwerking van het ontwerp op basis van de nieuwste (hogere) bouweisen, tot hogere kosten voor bouw, installaties en duurzame maatregelen. Hierbij komt dat het in te richten bedrijfsterrein groter is geworden hetgeen meer flexibiliteit geeft in de bedrijfsvoering.</p>	
	Sneek: Woningbouw Harinxmaland	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijking.</p>	
	Sneek: Woningbouw Houkepoort	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijkingen.</p>	

Nr.	Project	 															
	Sneek: Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Op 11 oktober 2021 is de startbijeenkomst geweest voor het haalbaarheidsonderzoek. Het haalbaarheidsonderzoek is de eerste fase van het verkabelingsproject waarvoor TenneT in totaal zo'n 5 jaar uittrekt. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel tijd TenneT nodig denkt te hebben voor de verschillende fasen van het project.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Projectfase</th> <th>doorlooptijd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Haalbaarheidsonderzoek</td> <td>6 maanden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Basis ontwerpfase</td> <td>17 maanden</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Detailontwerpfase en realisatie</td> <td>36 maanden</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Totaal</td> <td>59 maanden</td> </tr> </tbody> </table> <p>TenneT geeft hier nadrukkelijk bij aan dat de genoemde doorlooptijden een schatting zijn. De doorlooptijd van de projectfasen is sterk afhankelijk van de vraag of TenneT voldoende capaciteit kan inzetten.</p> <p>In de vorige Berap was aangegeven dat Tennenet de rapportage van het Haalbaarheidsonderzoek 31 augustus 2022 zou opleveren. Dit heeft Tennenet echter niet waargemaakt, begin september was de rapportage nog niet toegestuurd. Hoewel de verwachting is dat de rapportage van het Haalbaarheidsonderzoek op redelijk korte termijn zal worden toegestuurd kan geen exacte datum worden genoemd.</p>			Projectfase	doorlooptijd	1	Haalbaarheidsonderzoek	6 maanden	2	Basis ontwerpfase	17 maanden	3	Detailontwerpfase en realisatie	36 maanden	Totaal		59 maanden
	Projectfase	doorlooptijd															
1	Haalbaarheidsonderzoek	6 maanden															
2	Basis ontwerpfase	17 maanden															
3	Detailontwerpfase en realisatie	36 maanden															
Totaal		59 maanden															
	Workum: Nieuwbouw scholen en infra Weverswei	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>																
	Uitvoering Klimaatagenda (Gebouwde Omgeving, Elektriciteit en Circulaire Economie)	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Zie speerpunt 4 van het programma Ruimte.</p>																

9 Financiële mutaties

In dit hoofdstuk kunnen we voorstellen doen voor financiële mutaties in de begroting. We zullen hierbij steeds de afweging maken of het een invulling van bestaand beleid betreft, of dat het om nieuwe zaken gaat. Nieuwe zaken/nieuw beleid doen we niet via de bestuursrapportage maar via een eigen raadsvoorstel, tenzij het een melding van een onontkoombare ontwikkeling betreft.

In de hierna volgende tabel is aangegeven wanneer een melding via de berap mogelijk is en wanneer er een separaat raadsvoorstel moet komen:

Type afwijking:	Er is geen keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none">voldongen feitonontkoombaar	Er is wel een keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none">vroegtijdige signalering
Binnen beleid, waarbij aanpassing van beleid niet aan de orde is.	Melden via berap	Melden via berap
Binnen beleid, waarbij heroverweging van beleid wenselijk is.	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel
Buiten beleid	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel

9.1 Voorgestelde (mutaties in) kredieten

1. Gezond in de stad (DU)

Via de Meicirculaire 2022 (zie actieve info in week 35) hebben we een bedrag gekregen voor Gezond in de stad. Dit bedrag willen we toevoegen aan het al bestaande krediet van Gezond in de stad. Omdat we dit bedrag van het Rijk krijgen via de algemene uitkering, heeft deze kredietophoging geen invloed op de reserves of op de begroting.

2. Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Via de Meicirculaire 2022 (zie actieve info in week 35) hebben we een bedrag gekregen voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord. Dit bedrag willen we toevoegen aan het al bestaande krediet voor Duurzaamheid. Omdat we dit bedrag van het Rijk krijgen via de algemene uitkering, heeft deze kredietophoging geen invloed op de reserves of op de begroting.

Overzicht voorgestelde (mutaties in) kredieten (bedragen in €)				
Nr.	Omschrijving	Krediet	Invloed op reserves	Invloed op begroting
1.	Gezond in de stad	24.000	0	0
2.	Uitvoeringskosten klimaatakkoord	524.000	0	0
3.				
4.				
5.				
Totaal		548.000	0	0

9.2 Voorgestelde begrotingswijzigingen

Via deze bestuursrapportage leggen we de volgende voorstellen voor:

a. Diverse overboekingen, met name personeel (deels incidenteel/deels structureel)

Dit betreft diverse overboekingen betreffende de inzet van personeel en enkele administratieve correcties. De wijzigingen hebben geen effect op het verwachte resultaat. Er vinden verschuivingen plaats tussen programma's, vandaar dat we deze wijzigingen hier opnemen.

b. Toename 'no cure no pay' (incidenteel)

Er is een afwijking bij de uitgaven van team belastingen als gevolg van een ontwikkeling die wij landelijk zien: Het aandeel professionele bezwaarmakers, zogenaamde 'no cure no pay' bureaus, neemt fors toe. Deze bureaus zoeken allerlei manieren om het bezwaar (deels) gegrond te krijgen, wat zich uit in meer hoorzittingen, uitgebreide bezwaren en bij afwijzing doorzetten tot beroep. Met deze trend is in de programmabegroting 2022 nog geen rekening gehouden, waardoor er nu te weinig middelen zijn om de bezwaar- en beroepschriften af te handelen. Ter indicatie, wij verwachten ruim 50% meer bezwaarschriften (700 in 2022 en 449 in 2021) en ook ruim 50% meer beroepschriften (95 in 2022 en 62 in 2021). Door deze ontwikkeling nemen bovendien de te betalen vergoedingen van proceskosten toe. Ook hier is in de programmabegroting 2022 nog geen rekening mee gehouden.

We nemen dit punt in deze bestuursrapportage op als een incidentele afwijking. In de Programmabegroting 2023 stellen we een structurele budgetophoging voor.

c. Pilot schoolontbijt (incidenteel)

Op 14 juni heeft het college besloten over de Pilot schoolontbijt op de Thomas van Aquinoschool. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een amendement van de raad uit november vorig jaar. De kosten bedragen € 28.875. Voorgesteld wordt het budget voor minimaregeling hiermee op te hogen.

d. Hogere inkomsten belastingen (incidenteel)

Er is een positieve afwijking bij de inkomsten van team belastingen ter grootte van € 886.000. Deze afwijking ontstaat door hogere WOZ-waarden bij niet-woningen en daardoor een hogere opbrengst OZB. Door deze hogere belastingopbrengst, zal overigens wel de algemene uitkering uit het Gemeentefonds worden gedempt. De verwachting is een demping ter grootte van 50% van de extra opbrengst. Door de waardeverhoging wordt er ook meer ontvangen voor het Ondernemersfonds. Dat bedrag geven we door aan het Ondernemersfonds. Per saldo is er dan een voordeel van € 443.000.

We nemen dit punt in deze bestuursrapportage op als een incidentele afwijking. In de Programmabegroting 2023 stellen we een structurele aanpassing voor.

e. Extra inhuur en hogere opbrengsten leges (incidenteel)

Door extra inhuur die gedaan wordt bij Vergunningen en Ruimtelijke Ontwikkeling, dit om alle aanvragen voor vergunningen te verwerken, is er een tekort van € 400.000. Hier staan aan de inkomsten kant hogere leges tegenover. De hogere leges willen we inzetten om dit tekort te dekken (€100.000 voor inhuur Ruimtelijke ontwikkeling en €300.000 voor inhuur Vergunningen).

f. Inkomsten oevers en kaden (incidenteel)

Er is totaal €84.000 ontvangen op oevers en kaden (verkoop grond De Domp, herstel damwand Middenmeer, vergoeding onderhoud strand It Soal - Workum), dit bedrag moet nog opgenomen worden in de begroting, zowel aan de inkomsten- als aan de uitgavenkant.

g. Meicirculaire 2022 (incidenteel)

Via actieve informatie (week 25) is de raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2022. Via deze begrotingswijziging verwerken we deze financiële gevolgen in de begroting voor de jaarschijf 2022.

De Meicirculaire geeft voor 2022 een extra inkomst van € 10,4 miljoen ten opzichte van de Decemercirculaire 2021.

Een deel van dit bedrag moeten we besteden aan diverse taakmutaties. Daarna blijft er ca. € 5,6 miljoen over in 2022:

Uitkomst Meicirculaire 2022	194.118.000
Al opgenomen in Begroting 2022	183.698.768
Extra inkomst	10.419.232

Waarvan te besteden aan taakmutaties:

Energietoeslag	3.397.000
Jeugdzorg	-44.000
Voogdij 18+ loon - en prijsstijgingen	141000
WSW loon en prijscompensatie	631.000
Participatie overig	9.000
Beschut werken	10.000
Inburgering: leerbaarheidstoets	32.000
Toezicht en handhaving voor EPBD III	9.000
Prenataal huisbezoek	-11.000
Gezond in de stad	24.000
Suppletie-uitkering Bommenregeling	34.000
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	524.000
Extra capaciteit BOA's	45.000
	4.801.000

Toe te voegen aan algemene middelen **5.618.232**

In de 'Notitie Meicirculaire 2022' die is toegevoegd aan de actieve informatie, zijn de diverse taakmutaties toegelicht. In die notitie zijn ook de financiële gevolgen van de Meicirculaire 2022 voor latere jaren aangegeven. Deze financiële gevolgen hebben we opgenomen in de Programmabegroting 2023 en in de meerjarenraming 2024-2026.

h. Herstel te lage CAO-verhoging (incidenteel)

Bij het opstellen van de programmabegroting 2022 is rekening gehouden met een te lage cao verhoging. Er is uitgegaan van 2,0% salarisverhoging voor het hele jaar. De feitelijke cao verhoging is echter 1,5% voor heel 2022 én 2,4% vanaf april 2022. Via deze begrotingswijziging worden de hiervoor benodigde extra middelen ad € 463.000 incidenteel beschikbaar gesteld. Voor 2023 en verder wordt dit uiteraard meegenomen in de primitieve salarisbegroting en dus in de Programmabegroting 2023.

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)	I/S	Invloed op saldo	Programma Sociaal		Programma Ruimte		Programma Bestuur		Overzichten		Mutaties reserves	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Eindstand vorige rapportage		142	164.669	39.892	66.384	33.931	16.090	1.447	37.578	208.765	6.314	7.142
Mutaties door afzonderlijke raadsvoorstellen		0	0	0	-12	0	0	0	12	0	0	0
Beginstand deze rapportage		142	164.669	39.892	66.372	33.931	16.090	1.447	37.590	208.765	6.314	7.142
<u>Voorgestelde begrotingswijzigingen</u>												
a. Diverse overboekingen, met name personeel	I/S	0	-15	0	234	0	30	-17	-104	162	0	0
b. Toename 'no cure no pay'	I	-105	0	0	0	0	0	0	105	0	0	0
c. Pilot schoolontbijt	I	-29	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d. Hogere inkomsten belastingen	I	443	0	0	99	99	0	0	0	443	0	0
e. Extra inhuur en hogere opbrengsten leges	I	0	0	0	100	400	0	0	300	0	0	0
f. Inkomsten oevers en kaden	I	0	0	0	84	84	0	0	0	0	0	0
g. Meicirculaire 2022	I	5.618	4.165	0	34	0	9	0	45	10.419	548	0
h. Herstel te lage CAO-verhoging	I	-463	0	0	0	0	0	0	463	0	0	0
i.												
j.												
k.												
l.												
m.												
n.												
o.												
p.												
q.												
Totaal voorgestelde begrotingswijzigingen		5.464	4.178	0	552	583	39	-17	809	11.024	548	0
Eindstand deze rapportage		5.606	168.848	39.892	66.924	34.514	16.129	1.431	38.399	219.789	6.862	7.142

10 Ombuigingsmonitor

Inleiding

De Programmabegroting 2020 bevat een groot aantal ombuigingen. Tijdens de totstandkoming van de begroting heeft de Rekenkamer aandacht gehad voor de acties die de gemeente hierbij heeft ondernomen. Dit is verwoord in het onderzoeksrapport 'De financiële positie van de gemeente Súdwest-Fryslân'. In dit rapport heeft de Rekenkamer de volgende aanbeveling gegeven:

De begroting sluit structureel, maar de vraag in hoeverre de begroting ook reëel sluit, blijft een punt van aandacht. Zoals geconcludeerd bevat de begroting 2020 een aantal forse opgaven die zich niet vanzelf realiseren. Dit vereist een vorm van permanente aandacht, maar ook een vorm van permanente actie. In dit opzicht zou het raadzaam zijn om een ambtelijke taskforce in te stellen die erop toeziet hoever de gemeente vordert met de realisatie van de opgaven.

Periodiek zou deze taskforce kunnen rapporteren over de stand van zaken, zowel richting de directie en het college als richting de gemeenteraad. Een en ander kan uiteraard gecombineerd worden met de bestuursrapportages 2020. Als de gemeente in staat is om de aandacht gevestigd te houden op de opgaven, is het zeer wel mogelijk dat de conceptbegroting 2020 een reëel perspectief biedt. De inspanning die de gemeente heeft gepleegd om de ontwikkelingen dit jaar om te zetten in een begroting, biedt in de ogen van de rekenkamer een goede basis van vertrouwen hiervoor.

Met bijgaande ombuigingsmonitor geven we invulling aan de aanbeveling van de Rekenkamer. Wij informeren u hiermee periodiek over de stand van zaken van de ombuigingen.

Toelichting

- Op de volgende pagina is grafisch de stand van zaken weergegeven van de ombuigingen in de jaren 2022 en 2023.
- Daarna volgt een cijfermatig overzicht waarop alle ombuigingen zijn vermeld.
- Op de laatste twee pagina's lichten we de stand van zaken per ombuiging tekstueel toe. Dit is de toelichting op het cijfermatig overzicht.

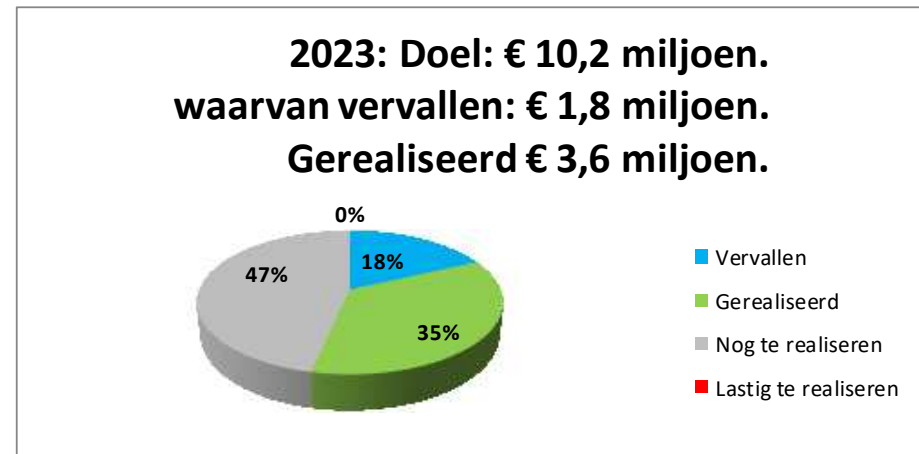
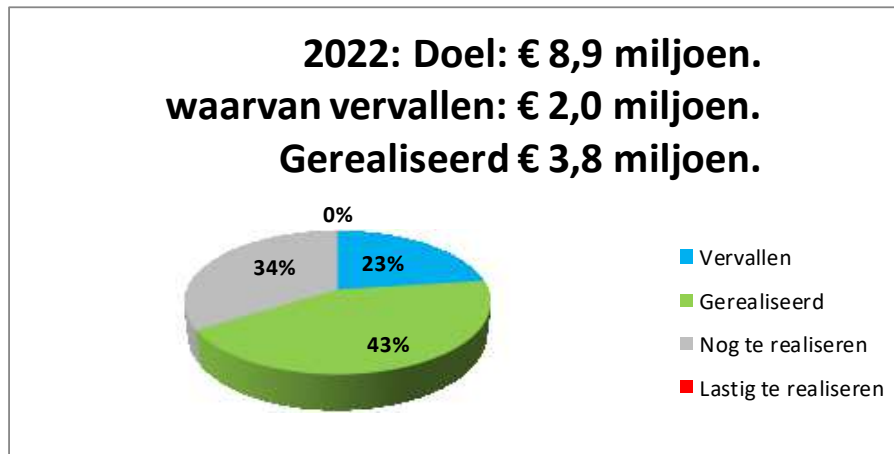
Op het cijfermatige overzicht hanteren we de volgende indeling

- Taakstelling **wit**: Dit zijn de te behalen bedragen in de jaren 2022 en 2023 van de verschillende ombuigingen.
- Vervallen **blauw**: Deze ombuigingen zijn vervallen door begrotingswijzigingen a.g.v. een berap of programmabegroting.
- Gerealiseerd **groen**: Dit betreft de bedragen die inmiddels zijn gerealiseerd.
- Nog te realiseren **grijs**: Dit betreft de bedragen die nog gerealiseerd moeten worden. Dit zijn ombuigingen waar we nog aan werken en waarvan we verwachten dat we ze wel gaan realiseren. Zolang de ombuigingen hier vermeld staat ligt de realisatie op schema.
- Lastig te realiseren **rood**: Dit betreft de bedragen waarbij de realisatie lastig is. Dit betekent niet dat de ombuiging is vervallen. Het is een signaal dat deze ombuiging niet volgens plan verloopt en dat er nadere actie nodig is. Dat kan zijn: extra op inzetten, accepteren, of alternatieven zoeken.
- Wijziging ten opzichte van de vorige rapportage: **gearceerd**.

Realisatie ombuigingen 2022 t/m 2023

Hieronder ziet u een grafische weergave van de realisatie van de ombuigingen in de jaren 2022 t/m 2023.

Sommige ombuigingen die inmiddels gerealiseerd zijn, zijn structureel gerealiseerd, dus ook meteen groen gekleurd voor de latere jaren. Het percentage gerealiseerd loopt in deze weergave steeds terug. Dat komt omdat de taakstelling (het te behalen bedrag) elk jaar groter wordt. Het gerealiseerde deel wordt daardoor relatief kleiner.

Bedragen x € 1.000		Taakstelling		Vervallen		Gerealiseerd		Nog te realiseren		Lastig te realiseren	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Programma 1 Sociaal											
P1-01	Vernieuwen sociaal domein	2.200	3.200	675	950	1.000	1.055	525	1.195	0	0
	1. Instroom maatwerk lager	200	200	0	0	0	0	200	200	0	0
	2. Prestatie afspraak GT's	1.100	1.650	300	400	700	755	100	495	0	0
	3. Inkoop en contracten	200	400	150	200	50	50	0	150	0	0
	4. Verblijf jeugd domein inperken	200	300	100	150	0	0	100	150	0	0
	5. Versoberen maatwerkvoorzieningen	50	50	0	0	50	50	0	0	0	0
	6. Transformatie dagbesteding naar regulier werk	150	300	75	150	0	0	75	150	0	0
	7. Bewindvoering	100	100	50	50	0	0	50	50	0	0
	8. Peuterspeelzalenbeleid	200	200	0	0	200	200	0	0	0	0
P1-02	Uitkering binnen BUIG middelen (excl. Investering)	2.800	2.800	870	300	0	0	1.930	2.500	0	0
P1-03	Leerlingenvervoer	200	300	100	200	50	50	50	50	0	0
P1-04	Subsidie zwembad Bolsward	273	273	273	273	0	0	0	0	0	0
P1-05	ESF project	198	198	0	0	198	198	0	0	0	0
P1-06	Herstructurering voorliggend veld	133	133	0	0	133	133	0	0	0	0
P1-07	Temporiseren PO huisvesting	89	133	0	0	89	133	0	0	0	0
P1-08	Afschrijving sportaccommodaties	40	40	0	0	40	40	0	0	0	0
P1-09	WSV Empatec transitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P1-10	Harmoniseren contracten en subsidies	150	150	50	50	100	100	0	0	0	0
P1-11	Sportaccommodaties privatiseren	68	68	68	68	0	0	0	0	0	0
P1-12	Vertraging doordecentralisatie VO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Subtotaal Sociaal	6.151	7.295	2.036	1.841	1.610	1.709	2.505	3.745	0	0
Programma 2 Ruimte											
P2-01	Verkoop strategische gebouwen	250	250	0	0	250	0	0	250	0	0
P2-02	Meer inkomsten uit verkoop grond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2-03	Marktconforme huurinkomsten	40	55	0	0	14	14	26	41	0	0
P2-04	Verkoop snippergroen	50	50	0	0	50	0	0	50	0	0
	Subtotaal Ruimte	340	355	0	0	314	14	26	341	0	0
Programma 3 Bestuur											
P3-01	Kostendekkende leges	720	720	0	0	720	720	0	0	0	0
P3-02	Trendmatige verhoging woonlasten	300	300	0	0	300	300	0	0	0	0
P3-03	Continu verbeteren	1.350	1.550	0	0	875	875	476	676	0	0
	Subtotaal Bestuur	2.370	2.570	0	0	1.895	1.895	476	676	0	0
	TOTAAL	8.861	10.220	2.036	1.841	3.818	3.617	3.007	4.762	0	0
		100%	100%	23%	18%	43%	35%	34%	47%	0%	0%

Toelichting

Programma 2 Ruimte		
P2-01	Verkoop strategische gebouwen	Voor 2022 is de taakstelling inmiddels gehaald.
P2-04	Verkoop snippergroen	Voor 2022 is de taakstelling inmiddels gehaald.

	Diverse ombuigingen (naschrift)	Deze bestuursrapportage gaat over de periode tot augustus 2022. In het kader van de Programmabegroting 2023 is inmiddels beoordeeld welke ombuigingen realiseerbaar zijn en welke niet. De resultaten en toelichtingen van deze beoordeling zijn opgenomen in de Programmabegroting 2023. Enkele ombuigingen blijken niet realiseerbaar te zijn. Dat geldt voor 2023, maar ook voor 2022. In de Programmabegroting 2023 doen we voorstellen om de niet-realiseerbare ombuigingen voor 2023 en verder te laten vervallen. In de volgende bestuursrapportage komen we terug op de niet-realiseerbare ombuigingen voor het jaar 2022.
--	---------------------------------	--